

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра русской литературы

Аннотация к дипломной работе

**ТРАНСФОРМАЦИЯ ЖАНРА ЛИТЕРАТУРНОЙ СКАЗКИ В
ТВОРЧЕСТВЕ РУССКИХ ПИСАТЕЛЕЙ ВТ. ПОЛ. XIX – НАЧ. XX ВВ.**

КОЛПАК
Илона Ивановна

Научный руководитель –
кандидат филологических наук,
доцент Т.П. Сидорова

2025

РЕФЕРАТ

Структура дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, 3 глав, 5 разделов, заключения, списка использованных источников, который включает 37 наименований.

Общий объем дипломной работы – 58 страниц.

Ключевые слова: Л. Н. АНДРЕЕВ; М. Е. САЛТЫКОВ-ЩЕДРИН; Л. Н. ТОЛСТОЙ; ОБРАЗ; ЛИТЕРАТУРНАЯ СКАЗКА; РУССКАЯ НАРОДНАЯ СКАЗКА.

Цель дипломной работы: выявить особенности поэтики литературной сказки второй половины XIX – нач. XX вв. на материале «Сказок для детей изрядного возраста» М. Е. Салтыкова–Щедрина, «Сказок для детей и взрослых» Л. Н. Толстого, и «Сказочек не совсем для детей» Л. Н. Андреева.

Объект исследования – «Сказки для детей изрядного возраста» М. Е. Салтыкова–Щедрина, «Сказки для детей и взрослых» Л. Н. Толстого, «Сказочки не совсем для детей» Л. Н. Андреева.

Предмет исследования – особенности авторской поэтики литературной сказки на материале «Сказок для детей изрядного возраста» М. Е. Салтыкова – Щедрина, «Сказок для детей и взрослых» Л. Н. Толстого и «Сказочек не совсем для детей» Л. Н. Андреева.

Методы исследования: историко-литературный, аналитический, описательный, сравнительно-типологический, метод интертекстуального анализа.

Новизна исследования заключается в комплексном анализе изменений, происходивших в рассматриваемом жанре в контексте литературных и культурных условий того времени. Работа акцентирует внимание на взаимодействии литературной сказки и народного фольклора, выявляя, как традиционные элементы преобразовывались в новые формы и сюжеты.

Актуальность работы заключается в выявлении особенностей авторской поэтики литературной сказки вт. пол. XIX – нач. XX вв. и ее трансформации на материале «Сказок для детей изрядного возраста» М. Е. Салтыкова – Щедрина, «Сказок для детей и взрослых» Л. Н. Толстого и «Сказочек не совсем для детей» Л. Н. Андреева («Орешек», «Негодяй», «Земля», «Фальшивый рубль и добрый дядя», «Храбрый волк»), а также в сравнительном анализе идейно-образной, стилистической и жанровой специфики авторских сказок М. Е. Салтыкова – Щедрина и Л. Н. Толстого и в проведении сравнительно-типологического анализа сказок Л. Н. Андреева и русских народных сказок.

Область возможного практического применения: результаты исследования могут быть использованы в курсе «История русской

литературы вт. пол. XIX – нач. XX вв.», спецкурсе «Русская детская литература», а также при составлении рекомендательных списков литературы для детских учреждений и родителей.

Автор работы подтверждает, что приведенный в ней материал объективно отражает состояние исследуемого объекта, а все заимствованные из литературных и других источников положения и концепции сопровождаются ссылками на их авторов.

РЭФЕРАТ

Структура дыпломнай працы. Дыпломная праца складаецца з уводзінаў, 3 глаў, 5 раздзелаў, заключэння, спіса выкарыстаных крыніц, які ўключае 37 найменняў.

Агульны аб'ём дыпломнай працы – 58 старонак.

Ключавыя словы: Л. М. АНДРЭЕЎ; М. Е. САЛТЫКОЎ-ШЧАДРЫН; Л. М. ТАЛСТОЙ; ВОБРАЗ; ЛІТАРАТУРНАЯ КАЗКА; РУСКАЯ НАРОДНАЯ КАЗКА.

Мэта дыпломнай працы: выявіць асаблівасці паэтыкі літаратурнай казкі другой паловы XIX–пач. XX стст. на матэрыяле “Казак для дзяцей ладнага ўзросту” М. Е. Салтыкова – Шчадрына, “Казак для дзяцей і дарослых” Л. М. Талстога, і “Казачак не зусім для дзяцей” Л. М. Андрэева.

Аб'ект даследавання – “Казкі для дзяцей ладнага ўзросту” М. Е. Салтыкова – Шчадрына, “Казкі для дзяцей і дарослых” Л. М. Талстога, “Казачкі не зусім для дзяцей” Л. М. Андрэева.

Прадмет даследавання – асаблівасці аўтарскай паэтыкі літаратурнай казкі на матэрыяле “Казак для дзяцей ладнага ўзросту” М. Е. Салтыкова – Шчадрына, “Казак для дзяцей і дарослых” Л. М. Талстога і “Казачак не зусім для дзяцей” Л. М. Андрэева.

Метады даследавання: гісторыка-літаратурны, аналітычны, апісальны, параўнальна-тыпалагічны, метады інтэртэкстуальнага аналізу.

Навізна даследавання заключаецца ў комплексным аналізе змяненняў, якія адбываліся ў разглядаемым жанры ў кантэксце літаратурных і культурных умоў таго часу. Праца акцэнтуюе ўвагу на ўзаемадзеянні літаратурнай казкі і народнага фальклору, выяўляючы, як традыцыйныя элементы ператвараліся ў новыя формы і сюжэты.

Актуальнасць працы складаецца ў выяўленні асаблівасцяў аўтарскай паэтыкі літаратурнай казкі другой паловы XIX – пач. XX стст. і яе трансфармацыі на матэрыяле “Казак для дзяцей ладнага ўзросту” М. Е. Салтыкова – Шчадрына, “Казак для дзяцей і дарослых” Л. М. Талстога і “Казачак не зусім для дзяцей” Л. М. Андрэева (“Арэшак”, “Нягоднік”, “Зямля”, “Фальшывы рубель і добры дзядзька”, «Адважны воўк»), а таксама ў параўнальным аналізе ідэйна-вобразнай, стылістычнай і жанравай спецыфікі аўтарскіх казак М. Е. Салтыкова – Шчадрына і Л. М. Талстога і ў правядзенні параўнальна-тыпалагічнага аналізу казак Л. М. Андрэева і рускіх народных казак.

Вобласць магчымага практычнага прымянення: вынікі даследавання могуць быць выкарыстаны ў курсе «Гісторыя рускай літаратуры др. пал. XIX – пач. XX стст.» і спецкурсе «Руская дзіцячая літаратура», а

таксама падчас складання рэкамендацыйных спісаў літаратуры для дзіцячых устаноў і бацькоў.

Аўтар работы пацвярджае, што прыведены ў ёй матэрыял аб'ектыўна адлюстроўвае стан даследаванага аб'екта, а ўсе запазычаныя з літаратурных і іншых крыніц палажэнні і канцэпцыі суправаджаюцца спасылкамі на іх аўтараў.

ABSTRACT

Structure and scope of the diploma work. The diploma work consists of an introduction, 3 chapters, 5 sections, a conclusion and a list of sources used, which includes 37 titles.

The total volume of the diploma work is 58 pages.

Keywords: L. N. ANDREEV; M. E. SALTYKOV-SHCHEDRIN; L. N. TOLSTOY; IMAGE; LITERARY FAIRY TALE; RUSSIAN FOLK TALE.

The object of the research is «Fairy tales for children of a fair age» by M. E. Saltykov-Shchedrin, «Fairy Tales for children and adults» by L. N. Tolstoy, «Fairy tales not exactly for children» by L. N. Andreev.

The subject of the research is the peculiarities of the author's poetics of literary fairy tales based on the material of «Fairy Tales for children of a fair age» by M. E. Saltykov-Shchedrin, «Fairy Tales for Children and Adults» by L. N. Tolstoy and «Fairy Tales not quite for children» by L. N. Andreev.

The purpose of the research is to identify the features of the poetics of the literary fairy tale of the second half of the XIX - early XX century, based on the material of «Fairy Tales for children of a fair age» by M. E. Saltykov-Shchedrin, «Fairy Tales for Children and Adults» by L. N. Tolstoy and «Fairy Tales not quite for children» by L. N. Andreev.

Methods of research: historical and literary, analytical, descriptive, comparative and typological, intertextual analysis method.

The results of the work and their novelty lies in a comprehensive analysis of the changes that took place in this genre in the context of the literary and cultural conditions of that time. The work focuses on the interaction of literary fairy tales and folklore, revealing how traditional elements were transformed into new forms and plots.

Authenticity of the materials and results of the diploma work identify the features of the author's poetics of the literary tale of the second half of the XIX - the beginning of XX century and its transformations based on the material of «Fairy Tales for children of a fair age» by M. E. Saltykov-Shchedrin, «Fairy Tales for children and adults» by L. N. Tolstoy and "Fairy tales not quite for children" by Leonid Andreev («Nut», «Scoundrel», «Earth», «Fake ruble and kind uncle», «The Brave Wolf»), as well as in a comparative analysis of the ideological, imaginative, stylistic and genre specifics of the author's fairy tales of E. Saltykov-Shchedrin and L. N. Tolstoy, and in conducting a comparative typological analysis of the fairy tales of L. N. Andreev and Russian folk tales.

Recommendations on the usage: the results of the study can be used in the course «The history of Russian literature of the second half of the XIX - early XX centuries» and the special course «Russian children's literature», as well as in the

preparation of recommendation lists of literature for children's institutions and parents.

The author of the work confirms that the material presented in it objectively reflects the state of the object under study, and all positions and concepts borrowed from literary and other sources are accompanied by references to their authors.